

Ho tenim clar qui ho té més negre?

DANI VIVERN LLADÓ

D'un escriptor anglès se'n poden esperar comparacions afortunades. Ja des de Chaucer. Matthew Tree no s'escapa d'aquesta afició nacional, i ho fa molt bé. Equilibra les imatges sorprenents amb les frases més quotidianes. La traducció al català de Jordi Cussà en recull tots els matisos. Si tothom ho fes així, normalitzaríem el llenguatge d'una punyetera vegada. Fins aquí, deu punts.

Això sí, Tree s'escapa del concepte de novel·la clàssica. A *De fora vingueren* munta un interessant esquema narratiu a quatre veus, corresponents a quatre dels personatges principals. Disfressat amb aquestes quatre màscares, Tree parteix d'una situació familiar volgudament tòpica, en què els tics socials anglesos s'exageren aquí i allà, fins a desenvolupar una trama lleugerament inquietant, al principi, i que es torna més fosca a mesura que passen les pàgines. I puc assegurar que passen ràpidament. Gairebé s'empassen. Fins que el text resulta d'una tenebrositat agressiva, dura, que gairebé esclata en certs moments en una mena d'*El crit*, de Munch. Allò que semblava previsible abandona l'equació de les tensions

racials, ètniques i culturals en què es macera l'Anglaterra benpensant, i es converteix en tota una altra cosa, que fa mal gairebé físic. I no és que Tree no ens hagi donat pistes per indicar-nos que allò no era el que semblava. A veure: un gihadista digne d'aquest nom no compraria cansalada per fer-se l'esmorzar, coi! Llavors, és que està passant alguna cosa més estranya i que es mou per paràmetres allunyats de les novel·les de terrorisme *prêt-à-porter*. Diguem-ho clar: n'està als antípodes. L'Anglaterra del te i les pastes, de les converses educades de classe alta, dels capvespres plàcids de pub i cervesa *ale* es converteix en una caricatura ferotge de si mateixa, i en una crítica a la conducta de molts sectors que veuen els forasters com a enemics sense matisos.

Que a partir de la segona meitat la narració s'enfilí per viaransys força inversemblants no treu gens d'eficàcia al missatge. Al contrari, el capgirament que fabrica l'autor li serveix de mirall deforme contra el qual ens empenta, perquè ens hi emmirallem i vegem que estranys arribem a ser tots plegats.

Com a lingüista diletant que sóc, m'ha sorprès favorablement l'ús sis-

TREE, Matthew
De fora vingueren
Columna
Barcelona, 2016. 441 p.

temàtic, en certs moments del text, d'una llengua d'ús comú a diversos estats africans: el *kiswahili* (o suahili, en grafia catalana). Tree l'usa com a símbol d'unitat, de causa comuna, i també en fa un cert homenatge: entre parlants nadius i els que l'usen com a segona o tercera llengua, suma 50 milions. Que aixequin la mà els de per aquí que en sabrien reconèixer més d'una paraula... No? Ningú? *Asante, hakuna matata*, doncs.

La Vall d'en Bas al complet

XEVI COLLELL

La Vall d'en Bas és un municipi amb un valor patrimonial de primer ordre. La cultura i la natura es barregen per oferir un paisatge cultural magnífic. Així mateix, els processos històrics que han residit en aquesta orografia converteixen aquest territori en un element imprescindible per entendre la societat agrícola i ramadera, des del neolític fins a l'actualitat.

El llibre *La Vall d'en Bas*, escrit per Maria Assumpció Arnau i Joan Sala, esdevé una fotografia d'alta resolució de la Vall d'en Bas dels segles XIX i XX i amb bones pinzellades del XVIII. És una petita enciclopèdia que recull el que vam ser i ens ajuda a reflexionar sobre el que serem. Una edició imprescindible per saber coses sobre territori, sobre demografia, sobre història o sobre art religiós. Si es vol saber

ARNAU, Maria Assumpció;
SALA, Joan

La Vall d'en Bas

Quaderns de la Revista de Girona, 183
Diputació de Girona i Obra Social
"la Caixa". Girona, 2016